

HOGYAN HIVATKOZZUNK?

Tanyi Éva
KJE Könyvtár

Hivatkozáskészítés

- Miért is kell hivatkoznunk?
  - **Visszakereshetőség** biztosítása
  - **A szerző és a szerzői jog** tiszteletben tartása (Amennyiben a munka szerzője más szerzők megállapításaira (gondolataira, mondataira, bekezdéseire, adataira) támaszkodik, hivatkozni kell a szerzőre - abban az esetben is, ha nem szó szerint veszi át a gondolatokat.)
  - **Tovább lépés** biztosítása

Mi számít plágiumnak?

- **Plágiumnak minősül**, ha más szerző gondolatát, állítását vagy annak megfogalmazását használjuk szó szerint vagy átdolgozva a forrás feltüntetése vagy idézőjel és forrás megjelölése nélkül - így saját gondolatként tüntetnénk fel.
- Ha szó szerinti veszünk át más forrásból gondolatot, azt csak idézetként lehetséges, és erre is hivatkoznunk kell. Így a szó szerinti átvétel más forrásból csak idézetként lehetséges, de természetesen ezt is fel kell tüntetnünk.

A hivatkozás fajtái

- **Szó szerinti hivatkozás:** a hivatkozott szöveget **idézőjel**ben kell feltüntetnünk. **Kötelező** az idézett mű azonosító adatainak megjelölése, beleértve az idézet helyének oldalszámát is.
- **Tartalmi hivatkozás:** ilyenkor egy szerző gondolatait, megállapításait nem szó szerint használjuk, hanem saját szavainkkal dolgozzuk át, ám a forrás feltüntetése itt is szükséges, mivel nem saját gondolatainkat tartalmazza. **Kötelező** a forrás pontos megadása, a mű azonosító adatainak szabályszerű ismertetése.
- **Statisztikai adatok, táblázatok, diagramok hivatkozása:** a statisztikai adatok közlésekor fontos minden számszerű adatot hivatkozással ellátnunk, hogy ellenőrizhető legyen. **Kötelező** a forrás pontos megadása.

Hivatkozási típusok

- A felsőoktatásban jelenleg **kettő fajta** elfogadott hivatkozási forma létezik:
  - A **szövegrész utáni zárójeles** (az angolszász, szövegközi),
  - A **lábjegyzet** (kontinentális európai) hivatkozási forma.
- Bármelyik rendszert is választja, **nagyon fontos**, hogy
  - Legyen **következetes**, azaz egyazon dolgozatban a két rendszer ne keveredjen;
  - A hivatkozott könyvek bibliográfiai adatait a **címoldal**ról írja le, ne a borítóról vagy a kötéstábláról
- Tanszékenként, szakonként eltérő követelmények! -> Szakdolgozati szabályzat

Szövegközi hivatkozás

- Elsősorban a természettudományok, a közgazdaságtudomány és az alkalmazott tudományok területén használják.
- **A hivatkozás megjelenési formája a szövegben (könyv, cikk):**
  - Szó szerinti hivatkozás esetén: (szerző, évszám, oldalszám), például (Csath, 2009, 56. o.)

kapcsolat megtalálásának nehézségeire és felmérésbeli különbségeire. Minél specifikusabb azonban az attitűd, a létező korrelációt a két tényező között annál nagyobb eséllyel lehet. (Hornyák, 2015, 56. o.)

Szövegközi hivatkozás

- **A hivatkozás megjelenési formája a szövegben (könyv, cikk):**
  - **Tartalmi hivatkozás** esetén: (szerző, évszám), például (Buday, 2008)

Ezek a szervezetek próbálnak szerepet vállalni abban, hogy a lakosság pénzügyekkel kapcsolatos tudása gördülékenyebben fejlődhessen. Több ezzel kapcsolatos kiadvány elérhető akár az MNB, akár az EMMI weboldalán (Németh, 2017).

Szövegközi hivatkozás

- **A hivatkozás megjelenési formája a szövegben (könyv, cikk):**
  - **Háromnál több szerzős** műnél rövidítést használunk: (szerző et al., évszám), például (Tóth et. al. 2001.)

arra, hogy a lakosok drága hiteleket halmozzanak fel. Tehát a magasabb pénzügyi kultúrával rendelkező országokban az emberek könnyebben hoznak tudatos döntéseket a pénzügyeikkel kapcsolatban (Zsótér et al., 2017).

- Az azonos vezetéknevű szerzők miatt kiírható a szerző keresztnevének első betűje, például: (Tóth P., 1998.) **Azonos vezetéknevű szerzőknél megkülönböztetés**

Szövegközi hivatkozás

- **A hivatkozás megjelenési formája a szövegben (internetes források):**
  - Ha **honlap**:
    - (Honlap neve, letöltés éve), például (WTO, 2021)
  - Ha **elektronikus dokumentum**:
    - (Szerző, évszám, honlap neve): (Romsics, 2016, Rubicon)
- Rangjelzéseket, névkiegészítő elemeket el kell hagyni pl. dr., ifj., id., CSc....
- A teljes leírás a mű végén, a felhasznált irodalomban található meg.
- A **lábjegyzetbe nem** kerülnek hivatkozások!

A lábjegyzet: kontinentális európai hivatkozási forma

- Főként a bölcsészettudományok területén használják
- Egy szövegrészletet jelöl, amit az adott szövegoldalán használt hivatkozással helyezünk el a lap alján.
- A lábjegyzet tartalma lehet **kiegészítő háttér információ, a szerző megjegyzése**, illetve **állításra** vagy **idézetre vonatkozó pontos hivatkozás** - célja, hogy ne szakítsa meg a folyamatos gondolatmenetet az extra információval. Ezt a formátumot szokták a legtöbbször alkalmazni.
- **Jelölése:** csillag (*) vagy felső indexben elhelyezett szövegrész végén egy számjegy (1).

Lábjegyzetes hivatkozás

feladat megoldását. A tanulási folyamatért való felelősséget különböző szerepek kiosztásával is erősíteni szokták¹⁰. A munkaformák közül a páros és a csoportmunka a leggyakrabban használt, mert ezek teszik lehetővé a tanulók közötti interakciókat, az egymás támogatását, az egymástól való tanulást, a szociális kompetencia fejlesztését.

A könyvtárhasználati ismeretek tanulása során is fontos, hogy a diákok reflektáljanak a saját tanulási folyamatukra. Fontos, hogy lássák annak értelmét,

---

⁸ Lackó Katalin: *Ifjúsági könyvtárak Németországban*. In: <http://www.pemeksz.hu/download/goethe.pdf> (Letöltés ideje: 2019.10.18.)

⁹ Dömsödy Andrea (szerk.): *Iskolai könyvtári projektek, programok*. Budapest: KTE, 2011.

¹⁰ Lénárd Sándor: A kooperatív tanulás szemlélete és gyakorlata In: *MódszerLesen*. Bp., Raabe, 2010.

Hivatkozások

◦ KÖNYV

- **Szerző(k): a könyv címe. Megjelenési helye, kiadó neve, kiadás éve.**
- **A címet mindig dőlt betűvel írjuk!**

- **Egyszerzős**
- Példa: Bános Tibor: *A pesti kabaré 100 éve*. Budapest, Vince Kiadó, 2008.

- **Kétszerzős**
- Példa: Németh György – Hegyi W. György: *Görög-római történelem*. Budapest, Osiris Kiadó, 2011.

- **Háromszerzős**
- Példa: Meyer, Dietmar – Somogyi Ferenc – Somogyi Katalin: *Az emberi tőke válsága*. Veszprém, VEK, 1999.

- **Háromnál több szerző** esetén **[et. al.]** kifejezés használandó!
- Példa: Birher Ilona [et. al.]: *Vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése*. Budapest, Perfekt Kiadó, 1999.

Hivatkozások

- **EGYÉB KÖZREMŰKÖDŐVEL (PL. SZERKESZTŐ) JELZETT KÖNYV**

- **A cím itt is mindig *dőlt* betű!**

- Példa: Rátz Tamara – Füreder Balázs (szerk.): *Gasztronómia és turizmus. Válogatott tanulmányok.* Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola, 2017.

- **KÖNYVFEJEZET, TANULMÁNY**

- **Szerző: a tanulmány címe. In: Szerkesztő neve: a könyv címe. Megjelenés helye, Kiadó neve, Kiadás éve. A könyvfejezet/tanulmány első és utolsó oldala**

- **A könyv címe ismételten *dőlt* betű, a tanulmány címe viszont nem!**

- Példa: Jeszenszky Géza: Utunk a NATO-ba. In: Simon János (szerk.): *Huszonöt éve szabadon Közép-Európában. Gazdaság, politika, jog.* Budapest, CEPoliti Kiadó, 2016. p. 302-312.

Hivatkozások

◦ FOLYÓIRATCIKK

- **Szerző(k): a cikk címe. In: Folyóirat neve, megjelenés éve (évfolyam), szám, oldalszám**
- **A folyóirat neve mindig dőlt betű, a cikk címe viszont nem!**
- Példa: Hahner Péter: Az angol forradalom. In: *Rubicon*, 2017. (28. évf.) 10. sz. p. 4-9.

◦ INTERNETES FORRÁSOK

- **Honlap neve (zárójelben a megnézés évszáma), pontos link beillesztése**
- Példa: WTO (2012) <http://www.world-tourism.org>

- **Szerző neve: anyag címe. In: pontos URL cím (Letöltés: dátum)**
- Lukács László: Húsvéti tojásjátékok. In: http://www.kodolanyi.hu/szabadpart/27/27_tarstud_lukacs.htm (Letöltés: 2018. március 9.)

Hivatkozások

◦ PREZENTÁCIÓ

- **Szerző: Cím. Prezentáció. Hely/intézmény neve. Prezentáció linkje, letöltés dátuma.**
- Példa: Venczel Márk (2008): Legyünk sikeresek a CRM-vel! Prezentáció. Robert Bosch Gmbh. www.cebc.hu/ppt/crm/Venczel_Mark.ppt Letöltve 2017. március 2.

◦ ELŐADÁS

- **Szerző: Cím. Helyszín/esemény megnevezése. Pontos dátum.**
- Példa: Ivánné Hild Márta: A közgazdaságtan alapjai. Egyetemi órai előadás. Budapest, BGE KKK, 2019. november 7.
- Példa: Katona József Álmos: A magyar nyelvi tankönyvekről. „A magyar nyelv Trianon előtt és után konferencia” Budapest, MKI, 2020. augusztus 25.
- Ha az előadást **interneten találtuk**, akkor a pontos linket és a letöltés dátumát is fel kell tüntetnünk.

Hivatkozások

- **ÉVES JELENTÉS, BESZÁMOLÓ, SZABÁLYZAT:**

- Vállalatokhoz köthető, testületi szerző alkalmazása
- Könyvként írható le
- **Testületi szerző: Cím. Kiadási helyszín, kiadó neve, kiadási dátum.**
- Példa: MOL Nyrt. (2016): MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság Éves beszámoló 2015. december 31. Budapest, MOL Nyrt.

- **FACEBOOK- ÉS TWITTER-POSZT:**

- Valós név megléte mindkét oldalon (elvileg), így internetes forrásként tudjuk ezeket a posztokat is leírni.
- Ha valós nevet nem tudjuk, akkor a @ mögött álló „nicknevet” adjuk meg.
- **Szerző neve: anyag címe. In: pontos URL cím (Letöltés: dátum)**

Hivatkozások

- **INTERJÚ:**

- Minimum két szerzőnk lesz: aki kérdez és aki válaszol
- **Interjúalany neve – Interjút készítő neve: Interjú címe. Helyszín, pontos dátum.**
- Példa: Simándi Irén – Nagy Katalin: 95 éves a Magyar Rádió. Budapest, 2020. november 29.

- **VIDEÓ:**

- Lehet **reklámfilm** -> **Testületi szerző: Cím. Link beillesztése, pontos dátum**
- Példa: UPC: UPC Digital 2008 Koncert. <https://www.youtube.com/watch?v=I4Et6IUMGps> 2021. január 20.
- Lehet **játékfilm** -> **Rendező neve: Cím. Film. Előállító cég székhelye, neve, előállítás éve.**
- Példa: Rudolf Péter – Kapitány Iván: Üvegtigris. Film. Budapest, Filmpartners Kft., 2001.

Hivatkozások

- **TÖRVÉNYRE VALÓ HIVATKOZÁS**

- Például: A rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény

- **JOGSZABÁLY**

- Jogszabály pontos száma (az évszámot és a törvénytörvénytörvény számat per jellel kell elválasztani, illetve arab vagy római számmal megjelölve és ügyelve annak törvény vagy törvénycikk jellegére) és a jogszabály teljes címe.
- Például: 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

Hivatkozások

- **Ha nem találunk meg valamilyen adatot:**
  - Megjelenési év hiányában: **é.n.** (év nélkül)
  - Kiadási hely hiányában: **h. n.** (hely nélkül)
  - Szerző/szerkesztő hiányában a cím lép elő első adattá.
- **Ha egymás után idézünk egy adott könyvből** → **Uo.** (ugyanott)

---

¹ Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, Osiris Kiadó, 2000.

² Uo.

- **Ha egy már hivatkozott könyvből hivatkozunk** → Szerző: **I. m.** (idézett mű)

---

¹ Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, Osiris Kiadó, 2000.

² Püski Levente: A Horthy-rendszer (1919-1945). Budapest, Pannonica Kiadó, 2006.

³ Romsics Ignác: I. m.

Felhasznált irodalom

- Mindig **ABC-rend**be kell tennünk!
- **Teljes bibliográfiai adatsor** megjelenítése
  - Lábjegyzetes hivatkozásnál lévő adatsorokba való behelyettesítés
- **Oldalszámok** használata csak folyóiratcikkekénél és könyvrészleteknél! Egyéb esetben mellőzni kell az oldalszámok használatát!
- Rangjelzéseket, névkiegészítő elemeket el kell hagyni pl. dr., ifj., id., CSc....

Felhasznált irodalom

- **Csoportosítás vagy sem?**
- **Ha csoportosítunk:**
  - KÖNYVEK, MONOGRÁFIÁK
  - CIKKEK, FOLYÓIRATOK
  - INTERNETES FORRÁSOK
- Csoportosítás során is figyelni kell az **ABC-sorrendre!**

Felhasznált irodalom

10. Felhasznált irodalom

1. BÁNKESZI KATALIN: *Elektronikus-virtuális könyvtári szolgáltatások. [elektronikus dokumentum]. Távoktatási tananyag.* Biróképző Akadémia, 2009. 2.p.
2. BOROSS ISTVÁN – VAJK ÁDÁM: *Adatbázisok, digitális közzététel és online szolgáltatások.* In: Levéltári szemle, 2014. 64. évf. 1. sz. 67-77. p.
3. CASTELLS, Manuel: *The Rise of the Network Society.* Blackwell Publishers. *The Information Age III.* 1-2. idézi RACSKÓ RÉKA: *Virtuális könyvtárak.* Eger, Eszterházy Károly Főiskola, 2011. 11.p.
4. CZEGLÉDI LÁSZLÓ: *E-learning könyvtár: a fogalom és a megvalósítás.* In: *Tudományos és műszaki tájékoztatás.* 54. évf. 8. sz. 2007.
5. GÜLCH CSABA: *Világhálón a faluújságok : a könyvtárellátó szolgáltató rendszerben 158 község szerepel.* In: *Kisalföld,* 2017. 72. évf. 235. sz. p. 4.
6. HEGYKŐZI ILONA, QUINT BARBARA: *A jövő digitális könyvtára. CrossRef Search és QuestionPoint: új kihívás a hagyományos szolgáltatások számára.* In: *Tudományos és műszaki tájékoztatás,* 2004. 51. évf. 1. sz. 44-47. old.
7. HOMOR TIVADAR – MÉSZÁROS ANTAL: *Az információ és az ember. Segédkönyv az ismeretszerzés elsajátításához 12-18 éves tanulók részére.* Budapest, Gondolat Könyvkiadó, 1994. 91-121.p.
8. KŐFALVI TAMÁS – MÉSZÁROS MÁRTA – ÓNODI MÁRTA: *Közgyűjteményi ismeretek.* Első kiadás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2007. 93-116. p.

Felhasznált irodalom

FELHASZNÁLT IRODALOM

Könyvek

1. BANKS, J.: (1993) *Nevelés és kulturális sokszínűség az Egyesült Államokban*. In: CS. CHAHESZ ERZSÉBET: *Multikulturális nevelés*. Szeged, Mozaik Oktatási Stúdió, 1998.
2. BARÁTNÉ HAJDU ÁGNES: *Bevezetés a könyvtárhasználati ismeretek oktatásába*. (Bölcsészet- és Művészetpedagógiai Kiadványok 8.). Budapest, ELTE, 2015.
3. *Bevezetés a könyvtárhasználat tanításába. Módszertani segédanyag óraleírásokkal*. Szerk.: DÁN KRISZTINA. Budapest, Fővárosi Pedagógiai Intézet, 2001.
4. DÁN KRISZTINA: *Iskolai könyvtári ismeretek*. Budapest, Könyvtári Intézet, 2002.
5. *Eötvös Loránd Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola 1953-1993. Az iskola története*. Szerk.: VARGA ISTVÁN. Oroszlány, Alfadat-Press Kft., 1993.
6. HOCK ZSUZSANNA: *Tehetséggondozás projektmódszerrel*. Budapest, Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet, 2009.
7. HONFI ANITA – KOMLÓDI NÓRA: *Projektpedagógia. „Vezérfonal”*. Budapest, Műszaki Könyvkiadó Kft., 2010.
8. HORTOBÁGYI KATALIN: *Projekt kézikönyv. Válogatás a hazai és a külföldi szakirodalomból*. Budapest, Iskolafejlesztési Alapítvány, 2002.
9. HORVÁTH ATTILA: *Kooperatív technikák. Hatékonyság a nevelésben*. (Alternatív füzetek 7.). Budapest, Nagy-Gáspár Kft., 1994.
10. *Iskolai könyvtári projektek, programok*. (Kis KTE Könyvek 4.). Szerk.: DÖMSÖDY ANDREA. Budapest, Könyvtárostánárok Egyesülete, 2011.
11. *Az iskolai könyvtár. Könyvtárostánárok kézikönyve*. Szerk.: CELLER ZSUZSANNA. Budapest, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, 1998.

32. TORGYIK JUDIT: *Az alternatív pedagógiaértékei a roma gyerekek nevelésével foglalkozó iskolák számára*. In: *Megközelítések. Roma gyerekek nevelésének egyes kérdései*. Szerk.: NAHALKA ISTVÁN – TORGYIK JUDIT. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 2004.

33. TORGYIK JUDIT: *Modellértékű roma oktatási programok és elterjedésük gátjai*. In: *Megközelítések. Roma gyerekek nevelésének egyes kérdései*. Szerk.: NAHALKA ISTVÁN – TORGYIK JUDIT. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 2004.

34. *Utak a projektpedagógiához*. (Integrációs Pedagógiai Műhely Füzetek 5.) Szerk.: KARLOWITS-JUHÁSZ ORCHIDEA. Budapest, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhatalmú Társaság, 2008.

35. VERÓK ATTILA – VINCZE BEATRIX: *A projektmódszer elmélete és gyakorlata*. Eger, Eszterházy Károly Főiskola, 2011.

Cikkek, folyóiratok

1. HOMOR TIVADAR: *A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában*. In: www.ofi.hu/tudastar/konyvtar-szerepe-iskola (Letöltve: 2018. 09. 24.)
2. HORTOBÁGYI KATALIN: *A pedagógiai projekt mint sajátos műfaj. Fejlesztő pedagógia*, 13. (2002) 6. sz. 4–15.
3. HORTOBÁGYI KATALIN: *A projekt... eszméről?... oktatásról?... tanulásról? ... módszerről? Új pedagógiai szemle*, 41. (1991) 7-8. sz. 165-169.
4. HORTOBÁGYI KATALIN: *A projekt módszer. Iskolakultúra* 1. (1991) 5. sz. 66-67.
5. HUNYA MÁRTA: *Projektmódszer a 21. században I. Új pedagógiai szemle*, 59. (2009) 11. sz. 75-96.
6. HUNYA MÁRTA: *Projektmódszer a 21. században II. Új pedagógiai szemle*, 60. (2010) 1-2. sz. 148-161.
7. KOVÁTSNÉ NÉMETH MÁRIA: *Fenntartható oktatás és projektpedagógia. Új pedagógiai szemle*, 56. (2006) 3. sz. 68-74.

**KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET! 😊**

**Tanyi Éva
KJE Könyvtár**